

Nr 243.

Av herr **Nilsson, Nils Anton**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försvarsväsendets ordnande.

I den kungl. propositionen nr 20 föreslår Kungl. Maj:t, att hela det självständiga kavalleriet jämte dess ridande artilleridivision skall indragas. De ifrågasatta starka indragningarna av kavalleri motiveras med, dels att det statsfinansiella läget med nödvändighet kräver en stark begränsning av försvarskostnaderna, samtidigt som den tekniska utrustningen måtte tillgodoses och nya vapen, särskilt flygvapnet, tillkomma, dels att man genom detta vapen erhållit andra medel för spaningstjänstens utförande och dels att en sådan indragning skulle medföra stora besparingar, samtidigt som dessa indragningar skulle vara de med hänsyn till landets försvarskraft minst farliga.

Jag skall i det följande tillåta mig en kritisk granskning av dessa, såsom jag anser, synnerligen svaga skäl, ehuru väl jag vet, att den under förhandenvarande situation knappast kommer att medföra önskat resultat. Vad först luftvapnets tillkomst angår, så är det för mig oeftergivligt klart, att detta icke för vårt lands vidkommande kan få samma betydelse som t. ex. på kontinenten. Det här tidigt inbrytande mörkret, våra täta dimmor och även i övrigt till stor del betäckta terräng göra det icke möjligt för flygspaningen att under alla de många skiftande förhållanden fylla sin uppgift. Om vi till äventyrs skulle bli indragna i krigiska förvecklingar, så är det mest antagliga, att vi få med någon stormakt att göra, som tvingar oss in i ett krig eller hotar vår självständighet på sådant sätt, att vi tvingas att gripa till vapen. Det torde under sådana förhållanden få anses omöjligt för en även för våra förhållanden stark luftflotta att hålla fientliga luftflottor stängna så, att den kan fullgöra sin spaningsuppgift, samtidigt som den givetvis måste skydda våra större städer, fästningar, trupper m. m. för luftbombardemang. Vad man i sådan situation måste giva efter på, är spaningen, synnerligast som den i skogig och töcknig terräng är svår, för att icke säga omöjlig, att utföra.

Under dessa förhållanden är man hänvisad till markspaningen, och vid denna är kavalleriet det vapen, som har de ojämförligt bästa framkomstmöjligheterna, enär man med hästen som hjälpare lättast övervinner våra i allmänhet svåra terrängförhållanden.

Krigserfarenheterna visa tydligt fördelarna av att disponera lätttrörliga, eldstarka förband. Självständiga kavalleriförband, vilka med större rörlighet än infanterifördelningarna förena stor eldkraft, saknas heller icke

i de länder, vilka haft direkt krigserfarenhet att bygga på vid utformandet av sin härordning. Kavalleriets förmåga av hastig utveckling och hastig förflyttning av en viss eldkraft från en stridsterräng till en annan medför, att detta truppslag kan täcka relativt stora fronter och inverka kraftbesparande genom att lösgöra och ersätta vida större infanteristyrkor. Ett kavalleriförband kan således med fördel användas, då det gäller att binda och uppehålla en anryckande fiende; denne tvingas på grund av det rörligt förda försvaret till tidsödande utveckling. Kavalleriets snabbhet lämpar det även till överraskande företag mot fiendens förbindelser och flanker. En modernt organiserad kavalleridivision är för höjande av eldkraften försedd med talrika kulsprutor samt artilleri och ej sällan med lättroligt infanteri.

Det kavalleri, som avses för arméfördelning, är ej starkare än att det — med hänsyn till de vidsträckta fronter, våra operativa enheter komma att sträcka sig över, och den ofta oöverskådliga och brutna terrängen — fullt ut tagas i anspråk för arméfördelningens eget behov. Man torde sålunda ej kunna sammansätta självständigt kavalleri genom att därför taga erforderliga styrkor ur fördelningskavalleriet.

Det torde härav vara klart, att beträffande i vad mån av Kungl. Maj:t föreslagna, här ovan berörda indragningarna betyda en minskad försvarskraft jag icke kan dela departementschefens uppfattning, att denna minskning skulle vara ringa. Jämväl inses lätt, att man vid en eventuell mobilisering icke kan låta infanteriet i avsedd omfattning svälla ut, om man icke kan nöjaktigt förse nybildade arméfördelningar med kavalleri, vilket tydligen blir omöjligt, sedan vederbörande truppförband en gång upplösts och uppfödningen inom landet av arméhästar avstannat.

Vad kostnaderna för kavalleriet beträffar, så torde det knappast kunna bestridas, att vad staten för dessa ändamål ger ut, kommer olika befolkningsgrupper till godo i långt större omfattning än beträffande flertalet övriga vapenslag.

Vad kavalleriets betydelse i kommande krig beträffar, så är det för mig synnerligen svårt att därom uttala ett omdöme. Dock synes det mig, som om ett ställningskrig av den art, som utkämpades på de stora fronterna under världskriget, knappast kan förekomma vid ett av oss fört försvarskrig inom landet. Därtill komma vi antagligen att sakna både tid och krafter. Våra förhållanden torde härvidlag böra tänkas närmast jämförliga med de under världskriget på Balkanhalvön rådande, där kavalleriet gjorde högst viktiga insatser och var av mycket stor betydelse. Oaktat ett förslag om bibehållandet av hela den självständiga kavallerifördelningen skulle ur ovan anförda synpunkter vara väl försvarbart, nödgas jag att på grund av det otillfredsställande statsfinansiella läget inskränka mig till att i överensstämmelse med vad chefen för generalstaben i sitt besparingsförslag föreslår hemställa,

att riksdagen måtte besluta, utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit, av det självständiga kavalleriet behålla 1 brigad om 2 bataljoner, motsvarande hälften av i 1914 års härordning fastställda styrkan för Skånska dragon- och Skånska husarregementena.

Stockholm den 22 februari 1924.

Nils Ant. Nilsson.
